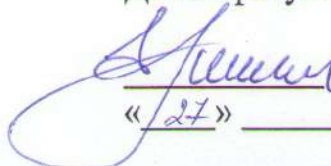

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

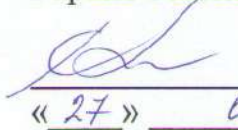
Донбаська державна машинобудівна академія
Кафедра економіки підприємства

Затверджую:

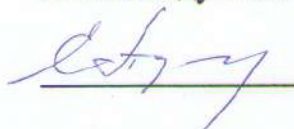
Декан факультету ФЕМ

 Є. В. Мироненко /
« 27 » 08 2020р.

Гарант освітньої програми

 / Є. О. Підгора /
« 27 » 08 2020р.

Розглянуто і схвалено
на засіданні кафедри ЕП
Протокол №13 від 27.08.2020р.
В. о. завідувача кафедри ЕП

 / Є. О. Підгора /

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Планування діяльності підприємства»

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність 051 «Економіка»

освітньо-професійна програма «Економіка та управління підприємством»

освітній рівень магістр

Факультет економіки та менеджменту (ФЕМ)

Розробник: **Єрфорт Ірина Юріївна**, доцент кафедри економіки підприємства, канд. екон. наук, доц.

Краматорськ – 2020р.

1. Опис навчальної дисципліни

Показники	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна	заочна
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність 051 Економіка	Обов’язкова	Обов’язкова
Загальна кількість годин – 150			
Модулів – 1	ОПП: Економіка та управління підприємством	Рік підготовки	
Змістових модулів – 1		1-й	1-й
Індивідуальне науково- дослідне завдання – немає		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача – 6	Освітньо- кваліфікаційний рівень: магістр	30 год.	8 год.
		Практичні заняття	
		30 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		90 год.	138 год.
		Вид контролю	
		екзамен	екзамен

Примітка.

Середнє співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 2 / 3 (60 / 90)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Центральне місце в управлінні розвитком і функціонуванням підприємства займає планування — орієнтований у майбутнє, циклічно повторюваний, багаторівневий процес прийняття рішень, у якому поєднуються різні види діяльності: аналіз середовища функціонування підприємства, встановлення цілей, визначення шляхів їх реалізації в часі та просторі, контроль за досягненням цілей, розроблення коригувальних заходів.

Умови сучасного ринку, який характеризується дедалі більшою невизначеністю, важчим прогнозуванням коливань ділової активності, прискоренням інноваційних процесів, накладають на менеджерів високу відповідальність за якість управлінських рішень, що приймаються, зокрема, у процесі планування. Це вимагає від них не лише достатнього рівня фахової підготовки з цілого ряду економічних дисциплін, а і сформованого професійного світогляду, інтуїції, креативного мислення, системних навичок у здійсненні економічних розрахунків. У цьому сенсі «Планування діяльності підприємства» може розглядатися як комплексний курс, що узагальнює, систематизує і активізує знання здобувачів зі спеціальності «Економіка підприємства».

Мета дисципліни — формування когнітивних, афективних та моторних компетентностей в сфері розроблення перспективних, поточних та бізнес-планів діяльності підприємства, які всебічно обґрунтовують процес реалізації стратегічних змін, включаючи контроль виконання планів, можливості й доцільності їх коригування, та деталізують їх у поточних і оперативних планах, що визначають повсякденну діяльність підприємства.

Завдання дисципліни:

- вивчення й осмислення теоретичних знань методології і методики планування діяльності підприємства;
- оволодіння основними принципами, прогресивними формами і методами планування в ринкових умовах;
- розуміння важливості ефективного використання обмежених виробничих та фінансових ресурсів і досягнення високих кінцевих результатів;
- набуття здобувачами вміння використовувати економічний інструментарій для проведення планових техніко-економічних розрахунків, розробки альтернативних планів та обґрунтування оптимальних варіантів розвитку підприємства;
- формування навичок розробляти заходи підвищення ефективності виробництва і кращого використання ресурсів;
- формування навичок самостійного аналізу фактологічного матеріалу, критичного осмислення точок зору на особливості організації, нормування та оплати праці для підвищення її продуктивності та якості;
- забезпечення вміння узагальнювати та деталізувати окремі факти, явища, механізми, тенденції у економічному аналізі науково-технічної та виробничої діяльності та застосовувати методи підвищення ефективності виробництва.

Передумови для вивчення дисципліни: вивчення основ економіки підприємства, економіки праці, менеджменту, маркетингу, бухгалтерського обліку.

Дисципліна спрямована на отримання здобувачами наступних загальних та фахових компетентностей:

ЗК 1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність працювати в команді.

ЗК 7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ФК 1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

ФК 3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

ФК 6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

ФК 10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

ФК 11. Здатність планувати і розробляти проекти у сфері економіки, здійснювати її інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен продемонструвати достатній рівень сформованості наступних програмних результатів навчання:

ПРН 2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

ПРН 4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

ПРН 7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

ПРН 8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПРН 14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

3.1. Розподіл обсягу дисципліни за видами навчальних занять та темами

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна / заочна)				
		Усього	в т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
1.	Тема 1. Інтегрована система планування і контролю на підприємстві	11	2 / 1	2		7 / 10
2.	Тема 2. Методи обґрунтування планових рішень і механізми забезпечення їх виконання	12	1 / 1	1		10 / 11
3.	Тема 3. Маркетингова діяльність	11	1 / 1	1		9 / 10
4.	Тема 4. Виробнича програма підприємства	11	2	2		7 / 11
5.	Тема 5. Оперативно-календарне планування	12	2	2 / 1		8 / 11
6.	Тема 6. Виробнича потужність підприємства	12	4	4 / 1		4 / 11
7.	Тема 7. Матеріально-технічне постачання	11	2 / 1	2		7 / 10
8.	Тема 8. Персонал підприємства та оплата праці	12	4	4 / 1		4 / 11
9.	Тема 9. Витрати підприємства	12	2 / 1	2 / 1		8 / 10
10.	Тема 10. Фінанси підприємства	11	2	2		7 / 11
11.	Тема 11. Планування оновлення продукції	11	2 / 1	2		7 / 10
12.	Тема 12. Планування технічного та організаційного розвитку підприємства	12	4 / 1	4		4 / 11
13.	Тема 13. Бізнес-планування	12	2 / 1	2		8 / 11
Усього годин		150	30 / 8	30 / 4		90 / 138

Л – лекції, П (С) – практичні (семінарські) заняття, Лаб – лабораторні заняття, СРС – самостійна робота здобувачів.

3.2. Розподіл обсягу дисципліни між учбовими тижнями

Денна форма навчання – 1 семестр

Вид навчальних занять або контролю	Розподіл між учбовими тижнями														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Лекції	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Практичні заняття	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Сам. робота	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Консультації			конс			конс			конс			конс			конс
Модулі	Модуль 1														
Контроль по модулю					K1								K2		

4. Лекції

Денна форма навчання

Тема 1. Інтегрована система планування і контролю на підприємстві
(2 години лекційних занять).

Лекція 1. Інтегрована система планування і контролю на підприємстві

Загальна характеристика системи планування і контролю діяльності підприємства. Формування інтегрованої системи планування і контролю на підприємстві. Базові комплекси (підсистеми) планування та їх координація.

Література: [1], с.11-46

Тема 2. Методи обґрунтування планових рішень і механізми забезпечення їх виконання. (1 година лекційних занять).

Тема 3. Маркетингова діяльність. (1 година лекційних занять).

Лекція 2. Методи обґрунтування планових рішень і механізми забезпечення їх виконання. Маркетингова діяльність.

Інформаційна база системи планування і контролю на підприємстві. Інструментарій розроблення планових рішень в умовах невизначеності та ризику. Організаційно-інформаційні механізми забезпечення системи планування і контролю.

Зміст, завдання та логіка планування маркетингової діяльності підприємства. Планування обсягів продажу, асортименту та якості продукції (послуг). Маркетинговий контроль.

Література: [1], с.47-84, [1], с.85-112

Тема 4. Виробнича програма підприємства (2 години лекційних занять).

Лекція 3. Виробнича програма підприємства

Сутність виробничої програми та порядок її розроблення. Планування виробничої програми в натуральних і вартісних вимірниках. Складання та взаємоузгодження виробничої програми основних і допоміжних підрозділів підприємства.

Література: [1], с.113-153.

Тема 5. Оперативно-календарне планування (2 години лекційних занять).

Лекція 4. Оперативно-календарне планування

Сутність і завдання оперативно-календарного планування. Оперативно-календарне планування на підприємствах одиничного типу виробництва.

Література: [1], с.154-196.

Тема 6. Виробнича потужність підприємства (4 години лекційних занять).

Лекція 5. Методика розрахунку виробничої потужності

Забезпечення плану випуску продукції виробничою потужністю: динамічний аспект. Методика розрахунку виробничої потужності на підприємствах різних типів виробництва.

Література: [1], с.197-208.

Лекція 6. Показники ефективності використання виробничої потужності

Аналіз показників ефективності використання виробничої потужності.

Література: [1], с.209-224.

Тема 7. Матеріально-технічне постачання (2 години лекційних занять).

Лекція 7. Матеріально-технічне постачання

Сутність, мета й завдання матеріально-технічного постачання. Визначення планової потреби в матеріально-технічних ресурсах.

Література: [1], с.225-264.

Тема 8. Персонал підприємства та оплата праці (4 години лекційних занять).

Лекція 8. Персонал підприємства

Планування трудомісткості виробничої програми та продуктивності праці. Планування чисельності окремих категорій персоналу.

Література: [1], с.265-276.

Лекція 9. Оплата праці

Планування фонду оплати праці.

Література: [1], с.277-287.

Тема 9. Витрати підприємства (2 години лекційних занять).

Лекція 10. Витрати підприємства

Мета, завдання та зміст планування витрат. Планування витрат допоміжного виробництва й кошторисів комплексних витрат. Складання планових калькуляцій собівартості продукції.

Література: [1], с.288-334

Тема 10. Фінанси підприємства (2 години лекційних занять).

Лекція 11. Фінанси підприємства

Мета, завдання та зміст фінансового планування. Поточне фінансове планування. Фінансовий контролінг.

Література: [1], с.335-382

Тема 11. Планування оновлення продукції (2 години лекційних занять).

Лекція 12. Планування оновлення продукції

Формування планів оновлення продукції, їх склад і завдання. Планування витрат на підготовку й освоєння виробництва нової продукції.

Література: [1], с.384-412

Тема 12. Планування технічного та організаційного розвитку підприємства (4 години лекційних занять).

Лекція 13. Методи й показники оцінювання ефективності організаційно-технічних заходів

Технічний та організаційний розвиток як складова інноваційних процесів. Методи й показники оцінювання ефективності організаційно-технічних заходів.

Література: [1], с.413-427

Лекція 14. Планування реалізації проектів з організаційно-технічного розвитку підприємства

Планування реалізації проектів з організаційно-технічного розвитку підприємства.

Література: [1], с.428-439

Тема 13. Бізнес-планування (2 години лекційних занять).

Лекція 15. Бізнес-планування

Сутнісна характеристика бізнес-плану та цілі його розроблення. Структура і зміст розділів бізнес-плану.

Література: [1], с.440-453

Заочна форма навчання

Тема 1. Інтегрована система планування і контролю на підприємстві (1 година лекційних занять).

Тема 2. Методи обґрунтування планових рішень і механізми забезпечення їх виконання (1 година лекційних занять).

Лекція 1. Інтегрована система планування і контролю на підприємстві. Методи обґрунтування планових рішень і механізми забезпечення їх виконання

Загальна характеристика системи планування і контролю діяльності підприємства. Формування інтегрованої системи планування і контролю на підприємстві. Базові комплекси (підсистеми) планування та їх координація.

Інформаційна база системи планування і контролю на підприємстві. Інструментарій розроблення планових рішень в умовах невизначеності та ризику. Організаційно-інформаційні механізми забезпечення системи планування і контролю.

Література: [1], с.11-46, [1], с.47-84

Тема 3. Маркетингова діяльність (1 година лекційних занять).

Тема 7. Матеріально-технічне постачання (1 година лекційних занять).

Лекція 2. Маркетингова діяльність. Матеріально-технічне постачання

Зміст, завдання та логіка планування маркетингової діяльності підприємства. Планування обсягів продажу, асортименту та якості продукції (послуг). Маркетинговий контроль.

Сутність, мета й завдання матеріально-технічного постачання. Визначення планової потреби в матеріально-технічних ресурсах. Розрахунок оптимального розміру партій матеріалів. Методи оцінювання вибуття запасів та їхній вплив на ефективність діяльності підприємства. Критерії вибору постачальників матеріалів.

Література: [1], с.85-112, [1], с.225-264

Тема 9. Витрати підприємства (1 година лекційних занять).

Тема 11. Планування оновлення продукції (1 година лекційних занять).

Лекція 3. Витрати підприємства. Планування оновлення продукції

Мета, завдання та зміст планування витрат. Планування витрат допоміжного виробництва й кошторисів комплексних витрат. Складання планових калькуляцій собівартості продукції.

Формування планів оновлення продукції, їх склад і завдання. Планування витрат на підготовку й освоєння виробництва нової продукції.

Література: [1], с.288-334, [1], с.384-412

Тема 12. Планування технічного та організаційного розвитку підприємства (1 година лекційних занять).

Тема 13. Бізнес-планування (1 година лекційних занять).

Лекція 4. Планування технічного та організаційного розвитку підприємства. Бізнес-планування

Технічний та організаційний розвиток як складова інноваційних процесів. Методи й показники оцінювання ефективності організаційно-технічних заходів. Планування реалізації проектів з організаційно-технічного розвитку підприємства.

Сутнісна характеристика бізнес-плану та цілі його розроблення. Структура і зміст розділів бізнес-плану.

Література: [1], с.413-439, [1], с.440-453

5. Практичні заняття

Мета проведення практичних занять – закріплення знань та умінь щодо розроблення перспективних, поточних та бізнес-планів діяльності підприємства, які всебічно обґрунтовують процес реалізації стратегічних змін, включаючи контроль виконання планів, можливості й доцільності їх коригування, та деталізують їх у поточних і оперативних планах, що визначають повсякденну діяльність підприємства.

Перелік тем практичних занять наведено у таблиці.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Інтегрована система планування і контролю на підприємстві	2	
2	Методи обґрунтування планових рішень і механізми забезпечення їх виконання	1	
3	Маркетингова діяльність	1	
4	Виробнича програма підприємства	2	
5	Оперативно-календарне планування	2	1
6	Виробнича потужність підприємства	4	1
7	Матеріально-технічне постачання	2	
8	Персонал підприємства та оплата праці	4	1
9	Витрати підприємства	2	1
10	Фінанси підприємства	2	
11	Планування оновлення продукції	2	
12	Планування технічного та організаційного розвитку підприємства	4	
13	Бізнес-планування	2	
Усього годин		30	4

6. Критерії оцінювання

Контроль знань здобувачів здійснюється за рейтинговою накопичувальною (100-бальною) системою, яка передбачає складання обов'язкових контрольних точок.

Максимальна кількість балів (100) при оцінюванні знань з навчальної дисципліни, яка завершується екзаменом, формується з двох частин, з коефіцієнтом 0,5 кожна:

– за поточну успішність 100 балів (сума балів, зароблена у семестрі, але не менше 55);

– на екзамені 100 балів (мінімально необхідна кількість балів за екзамен 55).

Контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів;

модульний контроль, що проводиться у формі модульних контрольних робіт і має на меті оцінку результатів навчання здобувача після вивчення матеріалу;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену.

Оцінювання знань здобувача під час занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії; здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння здійснювати узагальнення інформації, обґрунтовувати свою власну точку зору та робити висновки; грамотність подачі матеріалу та оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи здобувачів є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей здобувачів ВО з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Переведення набраних здобувачем балів за 100-бальною шкалою в оцінки за національною (5-бальною) шкалою та шкалою ECTS здійснюється в відповідності до таблиці:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи)	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81 – 89	B	добре	
75 – 80	C		
65 – 74	D	задовільно	
55–64	E		
30–54	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0 – 29	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Склад і графік складання контрольних точок дисципліни «Планування діяльності підприємства», форми і терміни контролю (спеціальність 051 Економіка) для денної та заочної форми навчання наведено у семестровому графіку (додаток А).

7. Самостійна робота

Під час самостійної роботи здобувачі вивчають як матеріал аудиторних занять курсу, так і питання, винесенні на самостійне вивчення. Самостійна робота планується на кожну годину аудиторного часу і на питання винесенні на самостійне вивчення. Розподіл часу самостійної роботи виконується згідно плану навчального процесу та робочого плану дисципліни. Під час самостійної роботи здобувачі звертаються до літератури теоретичного курсу та допоміжної методичної літератури в разі необхідності.

Перелік питань до самостійної підготовки здобувачів, коментарі до вивчення матеріалу та перелік літературних джерел наведений нижче.

Сутність завдання	Коментарі	Література до виконання самостійної роботи
1	2	3
Тема 1. Інтегрована система планування і контролю на підприємстві		
Сучасний інструментарій управління реалізацією планових рішень	Необхідно представити процес стратегічного управління підприємством як інструмент досягнення цілей зацікавлених груп. Доцільно усвідомити, що підприємці можуть створювати компанії, маючи на увазі й інші цілі, ніж отримання прибутку. На сьогоднішній день у менеджменті виділяються два основних підходи до визначення стратегічних цілей підприємства. Слід розглянути сутність вартісно-орієнтованої та конкурентно-орієнтованої концепцій. Описати, навіщо компаніям необхідно створювати «потенціал успіху» та дотримуватися «стандартів конкуренції». Необхідно знати вихідні пункти збалансованої системи показників, її «перспективи» та визначення стратегічних цілей на основі цих «перспектив». Збалансована	[1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11]

	система показників передбачає наявність зворотного зв'язку, коли коригуються не лише відхилення від визначеного курсу, а й сама стратегія. Розглянути процес каскадування та бюджетування. Представити відмінності між «класичним» бюджетуванням та бюджетуванням, орієнтованим на результат. Необхідно знати сутність контролінгу, його види, ціль та описати цикл управління як технологія контролінгу.	
Тема 2. Методи обґрунтування планових рішень і механізми забезпечення їх виконання		
Еволюція методів оптимізації планів та механізмів їх забезпечення	Дослідити, що зумовило виникнення нових принципів, методів і моделей планування та контролю на підприємстві; у яких працях це було зумовлено та хто в історії почав використовувати ці методи на практиці. Розглянути, чому монографія видатного вченого «Математичні методи організації та планування підприємства» стала новою відправною точкою розвитку моделей оптимізації завдань планування. Представити методику оптимізації планів виробництва та модель беззбитковості на основі розрахунку маржинального прибутку, згідно моделі Леоніда Канторовича. Доцільно розглянути наукові підходи управління підприємством, в основу яких було покладено нові досягнення в галузі філософії, логіки, кібернетики, програмування та інших наук, після Другої світової війни. Необхідно знати, як змінилась можливість вирішувати завдання з появою електронно-обчислюваних машин (ЕОМ) та чому велика увага приділялась розробленню техпромфінпланів; навести основні розділи поточного плану. Виділити серед найважливіших принципів – принцип раціонального розміщення підприємства. Розглянути, чому в основу розроблення будь-якої виробничої програми підприємства технологічного типу покладено балансовий метод. Представити виробничу функцію Гутенберга. Навести шість параметрів моделі Форрестера та шість етапів побудови імітаційної моделі підприємства.	[1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11]
Тема 3. Маркетингова діяльність		
Цінове планування	Необхідно охарактеризувати поняття «ціноутворення» та «цінова політика», описати різні стратегії та методи ціноутворення. Навести приклад розрахунку ціни методом орієнтації на попит.	[1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11]
Планування організації збуту й маркетинг-логістики	Представити систему рішень розподільчої політики фірми та основні елементи логістичної системи на підприємстві. Дослідити дві великі групи рішення у сфері розподільчої політики та визначити поняття прямих та непрямих каналів розподілу; навести схему варіантів розподілу непрямих каналів збуту. Розглянути рішення, пов'язані з розробленням заходів маркетинг-логістики. Знати, що відноситься до критеріїв прийняття рішень у плануванні та здійсненні заходів розподільчої політики	[1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11]
Планування організації маркетингових комунікацій	Дослідити, яке завдання виконують маркетингові комунікації підприємства. Необхідно знати, що є основним видом комунікативної діяльності підприємства та визначити алгоритм її планування. Виділити поняття «медіаплан» та етапи його планування. На практиці підприємствами використовується ряд методів планування величини асигнувань на рекламу. Опишіть ці методи та послідовність кроків їх планування, наведіть приклади.	[1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11]
Тема 4. Виробнича програма підприємства		
Оптимізація плану виробництва продукції 3	Слід відзначити модель оптимізаційної задачі для визначення оптимальної виробничої програми. Встановити, які питання треба вирішити для визначення оптимальної структури виробничої програми та які критерії використовуються на	[1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11]

використанням методів економіко-математичного моделювання.	практиці. Необхідно розглянути приклад оптимізаційної виробничої програми підприємства та надати послідовність процесу побудови математичної моделі для розвитку задач оптимізації виробничої програми.	
Аналіз ритмічності та рівномірності виконання плану виробництва продукції.	Центральними показниками оцінювання виконання виробничої програми є показники, що відображають кінцеві результати діяльності підприємства. Визначити, які це показники та величини. Навести методику оцінювання планової або нормативної величини за класичним показником виконання планового завдання. Розглянути показники рівномірності й ритмічності та проаналізувати наслідки відставання від графіку. Відзначити, від яких показників залежить рівномірність виробництва продукції. Для характеристики стабільності виконання плану можуть бути використані показники еластичності й надійності умов його забезпечення необхідними ресурсами. Дослідити методики їх розрахунку та наслідки у разі виникнення відхилень у виробничій системі.	[1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11]
Тема 5. Оперативно – календарне планування		
Оперативно-календарне планування на підприємствах серійного типу виробництва.	Охарактеризувати сутність серійного виробництва, завдання оперативно-календарного планування за умов серійного виробництва та яке місце займають календарно-планові нормативи, назвати їх. Необхідно розглянути поняття «нормативний розмір партії деталей» та чому планування розміру партії запуску-випуску деталей є важливим і складним економічним завданням. Надати графік залежності між витратами на налагодження, витратами на зберігання деталей і розміром партії виробництва деталей. Записати умову оптимізації задач в аналітичному вигляді. Також необхідно записати формулу визначення річних витрат на підготовчо-заключні роботи, формулу визначення середнього розміру незавершеного виробництва, пов'язаного зі створенням їх поточного запасу та надати формулу класичної задачі оптимальної партії деталей. Відзначити за якою методикою розраховується розмір оптимальної партії деталей. Досить часто одночасно з операцією виготовлення деталі, що формує запас, відбувається операція його витрачання, і це дозволяє вивільнити додаткові площі та скоротити витрати на зберігання деталей. За таких умов формулу витрат на зберігання партії деталей доцільно переписати. Урахувавши цю досить важливу умову, визначити оптимальний розмір оптимізації, шляхом диференціювання рівняння витрат за розміром партії. Звідси отримати модифікацію формули визначення оптимального розміру партії деталей. Навести загальний принцип визначення оптимальної партії деталей, яка реалізується в рамках програмного забезпечення автоматизації виробництва та дізнатися, де ця методика отримала широке використання. У практиці вітчизняних машинобудівних підприємств частіше використовується спрощений і економічно менш обґрунтований метод розрахунку оптимальної партії деталей. Таким чином, визначення нормативного розміру партії проводять у два етапи. Охарактеризувати періодичність випуску деталей при дрібносерійному, крупносерійному та серійному виробництвах. Проаналізувати поняття «періодичність запуску-випуску партії деталей у виробництві», надати формулу для визначення та привести приклад. Описати розрахунок тривалості виробничого циклу, надати формулу. Необхідно знати, що основою виробничого циклу є технологічний час, який разом із перервами партійності складає операційний час. Надати формулу	[1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11]

	тривалості операційного циклу оброблення партії деталей на одній операції та загальної тривалості циклу. Також, необхідно відзначити формули тривалості виробничого циклу при паралельному виді руху партії деталей, по одній одиниці деталі та у раз послідовно-паралельного руху предметів праці. Навести приклад та охарактеризувати ці три види руху деталей. Дослідити побудову календарного плану в серійному виробництві, сукупність його графіків та етапи побудови цього графіку. Слід розмежувати зміст економічних термінів «заділ» і «запас», їх види та визначення їх величини.	
Оперативно-календарне планування на підприємствах масового типу виробництва.	Описати масове виробництво, як найбільш ефективний тип виробництва, його умови роботи. Дослідити, що є об'єктом планування в умовах масового виробництва та що покладено в основу подетальної системи оперативно-календарного планування, навести різновиди цієї системи. Відзначити сутність системи планування за тактом потоку та системи «на склад». Необхідно знати, що основною ланкою масового виробництва є потокова лінія. Визначити суть потокової лінії, навести її класифікацію. У масовому виробництві найбільш повно розкриваються основні принципи високоефективної організації виробничого процесу: прямоочності, безперервності й ритмічності. Детально охарактеризувати кожен з них. Визначити, що є основним періодом планування у масовому виробництві та як розробляються виробничі програми для цехів і якими методами (детально розглянути «ланцюговий метод»). Розглянути, з яким розрахунків складаються нормативні плани-графіки поточкових ліній. За умов проектування або налагодження потокової лінії до специфіки виробничої програми проводиться низка розрахунків. Навести формулу визначення: такту для одно-предметної лінії, ритму потокової лінії, кількості необхідних робочих місць, швидкості конвеєра, довжини робочої частини потокової лінії конвеєра, довжини робочої зони та загальної довжини робочої лінії. Наявність і підтримання на регламентованому рівні заділів за потокового виробництва є важливою умовою його безперервності й ритмічності. Заділи поділяються на внутрішньо-лінійні (технологічні, транспортні та страхові) і міжлінійні (транспортні та оборотні); охарактеризувати кожен з них. Дослідити графік випуску готового виробу та визначити головне завдання усіх виробничо-диспетчерських служб підприємства. Також, необхідно знати цілу низку недоліків масового виробництва.	[1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11]
Тема 6. Виробнича потужність підприємства		
Адаптація виробничої програми до зміни завантаження устаткування.	Дослідити, за яких умов виникає необхідність адаптації виробничої системи до змін її завантаження. Відзначити, навіщо виникає завдання визначення оптимальних режимів виробництва при різних комбінаціях застосовуваних факторів виробництва. Надати формулу Гутенберга та фрагмент карти ізокванта для одного агрегату; розглянути детально. Необхідно знати формули адаптації за інтенсивністю, адаптації за швидкістю та часом роботи машин. Визначити суть комбінованої адаптації виробничої програми до зміни її завантаження; надати функцію загальних витрат. Представити задачу оптимальної комбінованої адаптації у формалізованому вигляді. Розглянути зміну величини витрат за адаптації певного агрегату за часом та інтенсивністю у вигляді графіку функції. Також розглянути графік вартості затрачуваних факторів за адаптацію за часом та інтенсивністю роботи одного агрегату й записати функцію змінних витрат агрегатів за умови	[1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11]

	комбінованої адаптації за часом та інтенсивністю. Для поглиблення знань із цього питання доцільно скористатися посібником Гюнтера Фанделя «Теорія виробництва і витрат» за наукового перекладу проф. М. Г. Грещака.	
Тема 7. Матеріально - технічне постачання		
Розрахунок оптимального розміру партій матеріалів	Необхідно детально розглянути модель із фіксованим розміром запасу та припущення, на яких вона базується. Визначити чинники моменту розміщення замовлення, також розглянути поняття точки повторного замовлення. Студентам необхідно звернути увагу на формули розрахунку витрат на зберігання запасів, річної потреби підприємства в матеріалах, середнього розміру запасу підприємства, відсотка витрат на зберігання запасу, величини витрат на оформлення й поставку одного замовлення, точки повторного замовлення, максимального рівня запасів підприємства та зробити відповідні висновки, щодо 4 типів ситуацій, які можуть скласти на підприємстві.	[1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11]
Методи оцінювання вибуття запасів та їхній вплив на ефективність діяльності підприємства	Необхідно розглянути кожний із існуючих методів вибуття запасів (ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів, середньозваженої собівартості, собівартості перших за часом надходжень запасів (FIFO), собівартості останніх за часом надходжень запасів (LIFO), нормативних затрат та ціни продажу) та їх характеристики, визначити від чого залежить вибір метода вибуття запасів та за яких обставин він застосовується. Також треба звернути увагу на формули, які потрібні бути використанні при цих методах вибуття запасів та переваги їх застосування.	[1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11]
Критерії вибору постачальників матеріалів	Важливою умовою ефективної діяльності підприємства є правильний вибір постачальника ресурсів, для цього необхідно проаналізувати: їхні умови, терміни, інфраструктурні можливості та здійснити вибір найкращого варіанта. У цьому питанні студентам треба визначити, які обов'язки повинна виконувати кожна із сторін договору про постачання матеріалів та яку відповідальність вона понесе за їх невиконання. Для розуміння питання потрібно звернути увагу на поняття: збитки (реальний збиток, упущена вигода), неустойка (штраф, пеня). Для детального оцінювання постачальників розроблено три групи показників: фінансово – господарського стану підприємства – постачальника, умови та терміни поставок та якості. Необхідно звернути увагу на математичні методи, розроблені для оцінки постачальників та методику їх розрахунку : метод аналізу ієрархій, метод побудови ваг Пітера Фішберна.	[1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11]
Тема Т8. Персонал підприємства та оплата праці		
Мета й завдання планування персоналу підприємства	У цьому питанні потрібно розглянути з яких розділів складається план персоналу та оплати праці, основні завдання планування чисельності підприємства та інформаційну базу для розробки плану.	[1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11]
Планування навчання персоналу	Для подальшого розвитку підприємства треба необхідність у підвищенні кваліфікації власного персоналу. Слід ознайомитись з таким поняттям як професійне навчання та з двома головними групами методів цього навчання: навчання на робочому місці та за межами роботи. Організація навчання персоналу здійснюється у 3 етапи: планування, реалізація, оцінювання. Треба зрозуміти, які задачі повинні виконуватися підприємством при підвищенні кваліфікації персоналу.	[1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11]
Тема Т9. Витрати підприємства		
Зведений	У цьому питанні слід дослідити з яких елементів складається	[1, 2, 4, 5, 7, 8, 9,

кошторис витрат	зведений кошторис витрат, а саме: матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація та інші витрати. Також необхідно звернути увагу на форму зведеного кошторису витрат на виробництво. Студентам треба знати порядок визначення виробничої собівартості валової продукції.	10, 11]
Планування цільової собівартості: таргет - костинг	Розпочати розгляд цього питання доцільно з визначення поняття планування цільової собівартості, а також ключових принципів таргет – костингу. Процес досягнення цільового рівня собівартості реалізується за 7 етапами, які студентам потрібно дослідити. Також на основі системи таргет – костингу існують інші методи і системи з управління витратами.	[1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11]
Контроль витрат і резерви зниження собівартості продукції	Для початку треба визначити поняття – контроль витрат та розглянути його основні завдання. Контроль витрат класифікується за частотою здійснення (поточний, періодичний і разовий), за часом здійснення (попередній, проміжний і заключний). Контроль вибудовується в порядку підпорядкованості організаційних структурних одиниць підприємства. У питанні також розглянуто основні резерви зниження витрат і собівартості продукції, яка може бути обчислена за наведеною формулою; резерви скорочення витрат; економія витрат на оплату праці; резерв зниження матеріальних витрат; резерв скорочення витрат на утримання основних засобів; резерви економії непрямих виробничих (накладних) витрат .	[1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11]
Тема Т10. Фінанси підприємства		
Порядок формування фінансової стратегії	Треба дослідити поняття фінансової стратегії підприємства та порядок її формування, який складається 7 етапів.	[1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11]
Цільове планування прибутку та аналіз беззбитковості (CVP-аналіз)	На планово – аналітичному етапі складання фінансового плану використовується CVP – аналіз. Необхідно визначити, якими завданнями він займається та які є обмеження у його використанні. Потрібно знати, що аналіз «витрати-обсяг-прибуток» проводять за допомогою двох основних підходів: аналітичного і графічного. Для аналітичного способу необхідно зробити відповідні розрахунки показників за вказаними формулами, а за графічним – побудувати графік за обчисленими показниками.	[1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11]
Тема Т11. Планування оновлення продукції		
Дослідження ринку на етапі розроблення та впровадження нової (оновленої) продукції.	Щоб успішно функціонувати в умовах динамічного ринку підприємствам необхідно постійно розвиватись: розробляти нові стратегії та прийоми ведення бізнесу, впроваджувати нову продукцію. Студентам потрібно знати, що інноваційна продукція розподіляється на 2 види: нову для ринку та нову для підприємства. Також ознайомитись з 6 різновидами нових товарів та їх визначеннями. У світі спостерігається прискорення темпу розроблення нових товарів, яке пов'язано з переліченими причинами. Для того, щоб впровадити новий продукт необхідно проводити ідентифікацію стадії його життєвого циклу. Слід звернути увагу на умови, які повинен враховувати виробник при впровадженні нового товару.	[1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11]
Оцінювання ефективності проектів	Потрібно знати, що для ефективного впровадження нового продукту необхідно оцінювати ефективність проектів оновлення продукції. Розрізняють загальну (абсолютну) і порівняльну ефективність вкладень. Для визначення цих	[1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11]

оновлення продукції підприємства	показників необхідно ознайомитись з відповідними формулами розрахунку. Необхідно дослідити, які основні підходи ризику при розробленні і впровадженні нової продукції існують та розглянути кожен із них.	
Тема Т12. Планування технічного та організаційного розвитку підприємства		
Оцінювання результатів реалізації плану організаційно-технічного розвитку підприємства	Оцінювання організаційно-технічного рівня виробництва в цілому ведеться за системою показників, які можна поділити на 3 визначені групи. Для обчислення впливу реалізованих заходів робляться відповідні розрахунки по 5 основним формулам.	[1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11]
Тема Т13. Бізнес – планування		
Організація робіт з бізнес-планування і контролю з використанням програмних продуктів	Студентам потрібно знати, що у процесі бізнес-планування виділяють п'ять основних стадій, які потрібно детально дослідити. У цьому питанні також досліджуються основні програми для поліпшення побудови бізнес – плану та розглядаються їхні функціональні можливості та переваги у застосуванні. Також необхідно ознайомитись з основними напрямками експертизи бізнес – планів та недоліками, які можуть бути виявлені при її проведенні.	[1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11]

8. Рекомендована література

Базова

1. Михайленко О. Ф. Планування та контроль на підприємстві : навч. посіб. - К. : КНЕУ, 2014. - 464 с.
2. Орлов О. О. Планування діяльності промислового підприємства: Підручник/ О. О. Орлов. - К. : Скарби. 2002. - 336 с.

Допоміжна

3. Біла О.Г. Фінансове планування і прогнозування : Навч.-метод. посіб. для самостійного вивч. дисципліни / О.Г. Біла. – Укоопспілка. Львів. комерц. акад., 2006. – 103 с.
4. Бурик А.Ф. Планування діяльності підприємства: Навч. посіб. / А.Ф. Бурик. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 260 с.
5. Іванова В.В. Планування діяльності підприємства: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 472 с.
6. Македон В. В. Бізнес-планування. Навч. посіб. / Македон В. В. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 236 с.
7. Пасічник В.Г., Акіліна О.В. Планування діяльності підприємства: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 256 с.
8. Планування діяльності підприємства: навч. посібник ; за заг. ред. В. Є. Москалюка. – К.: КНЕУ, 2005. – 384 с.

9. Планування та прогнозування в умовах ринку. – Навч. посіб./ За ред. В.Г. Воронкової. – К.: ВД «Професіонал», 2006. – 608 с.

10. Планування та прогнозування в умовах ринку : навч. посібн. / [під ред. д.ф.н., проф. В. Г. Воронкової]. – К. : ВД «Професіонал», 2006. – 608 с.

11. Планування і контроль на підприємстві : Навч. посіб. / За ред. М.О. Данилюка. – Львів: "Магнолія 2006", 2009. - 531 с.

9. Електронні ресурси з дисципліни

12. Законодавство України. Веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>.

13. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: [http://www.ukrstat.gov.ua /](http://www.ukrstat.gov.ua/)

14. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/>

15. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. URL: [https:// www.nbuv.gov.ua](https://www.nbuv.gov.ua).

ДОДАТОК А

СЕМЕСТРОВИЙ ГРАФІК

Склад і графік складання контрольних точок дисципліни «Планування діяльності підприємства», форми і терміни контролю (спеціальність 051 Економіка) для денної форми навчання

№	Назва і стислий зміст контрольного заходу	Рейтингова оцінка		Тиждень
		min	max	
1	Аудиторна робота здобувача оцінюється на основі його відповідей на заняттях, активності у роботі протягом семестру. Поточний контроль – усне опитування в ході лекцій та практичних заняттях, оцінювання правильності вирішення тестових, практичних та ситуаційних завдань на практичних заняттях та при виконанні самостійної роботи. Здобувач здатний продемонструвати критичне осмислення лекційного та позалекційного матеріалу, брати кваліфіковану участь у дискусії з наведенням аргументації.	0	10	1-14
2	Модульна контрольна робота №1 проводиться в години практичних занять протягом 2 аудиторних годин (Здобувач здатний виконати розрахунково-аналітичні завдання за темами: виробнича програма підприємства, оперативно-календарне планування, виробнича потужність підприємства, матеріально-технічне постачання, персонал підприємства та оплата праці)	25	40	5
3	Індивідуальне завдання №1 проводиться в години практичних занять протягом 2 аудиторних годин (Здобувач виконує розрахунково-аналітичне завдання зі складання сіткового графіка проекту виготовлення виробу та розрахунку часових параметрів графіку (ранніх та пізніх строків початку та завершення роботи, резерву часу роботи)	5	10	6
4	Індивідуальне завдання №2 проводиться в години практичних занять протягом 2 аудиторних годин (Здобувач виконує розрахунково-аналітичне завдання з обґрунтування доцільності запровадження проекту технічного переозброєння підприємства за показниками, які враховують вартість грошей у часі)	5	10	12
5	Письмове теоретичне опитування проводиться в години лекційних занять протягом 1 аудиторної години (Здобувач виконує тестові теоретичні запитання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни)	20	30	13
Оцінка поточної успішності за 100-бальною шкалою (коефіцієнт вагомості=0,5)		55	100	
Підсумковий контроль (коефіцієнт вагомості=0,5) (Екзамен)		55	100	

Загальний рейтинг = $0,5 \cdot \text{оцінка поточної успішності} + 0,5 \cdot \text{оцінка підсумкового контролю}$

Перелік обов'язкових контрольних точок для оцінювання знань здобувачів заочної форми навчання

№	Назва і стислий зміст контрольного заходу	Рейтингова оцінка	
		min	max
1	Поточний контроль (коефіцієнт вагомості=0,4) Тестова контрольна робота, яка виконується здобувачем індивідуально в системі «Moodle»	55	100
2	Підсумковий контроль (коефіцієнт вагомості=0,6) (Письмовий екзамен) Здобувач виконав аналітично-розрахункові завдання та навів аргументовані відповіді на питання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни	55	100